



TÁTOVO INDIÁNSKÉ LÉTO

Virginie
Grimaldiová

Nejvyšší čas na všechno možné i nemožné

Juliane je devětatřicet, má sedmiletého syna, spořádaný život a nemá ráda překvapení. Její táta Jean je odjakživa nespoutaný živel a miluje všechno spontánní. Takže když v jeho domě dojde k požáru a on se musí přistěhovat ke své dceři, o zábavu je postaráno. Jean byl vždycky jiný než ostatní otcové, doslova magnet na neuvěřitelné příhody, ale tentokrát se zdá všechno nějak mnohem intenzivnější...

Juliane si zprvu myslí, že se rysy otcovy nespoutané náтуры jen prohlubují věkem, brzy si ale musí přiznat, že s ním zkrátka něco není v pořádku. Díky tomu si ale také uvědomí, že někdy je třeba hodit minulost i budoucnost za hlavu, žít přítomným okamžikem a užívat si každý drahocenný den. Dokud totiž žijeme, stále je čas úplně na všechno.

„Tátovo indiánské léto, to je opravdu poutavá lekce o životě! Skrze příběh Juliane a Jeana nám autorka předává důležitou zprávu, a sice tu, že si musíme vážit každého okamžiku, který nám život nabízí.“

– Lireka

Virginie Grimaldiová

Tátovo indiánské léto

Virginie Grimaldiová

TÁTOVO INDIÁNSKÉ LÉTO

Přeložila Sarah Baroni



Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

„LES POSSIBLES“ by Virginie Grimaldi

© Librairie Arthème Fayard, 2022

Published by Librairie Arthème Fayard, France

Translation © Sarah Baroni, 2022

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

All rights reserved

ISBN 987-80-7625-676-7 (ePub)

ISBN 987-80-7625-675-0 (pdf)

ISBN 987-80-7625-215-8 (print)

Mému otci

Prolog

Táta.

První slovo, které jsem uměla vyslovit.

Na obrazovce se spouští video. Hlas mého otce mě povzbuzuje, abych to slovo opakovala znovu a znovu. Sedím na vysoké dřevěné židličce, tvář mám umazanou od nějaké oranžové kaše a hrdě ho opakuji, aniž bych tušila, jaké nadšení to v něm vyvolává.

Má matka, pekař, jeho šéf, jeho kolegové z továrny, jeho rodiče, listonoška, dětský lékař, zaměstnanec čerpací stanice, pokladní z Codecu, má chůva, ti všichni a ještě spousta dalších se o tom museli dozvědět: vyslovila jsem své první slovo a bylo to jen a pouze „táta“.

Touto historkou zahajoval i projev na mé svatbě.

„Tá-ta-tá-ta-tá-ta-tá-ta!“

„Bravo, Juliane! Ty moje šikulko!“

„Má-ma,“ ozve se matčin hlas, jehož odhodlaný tón otce rozezmál, až jsem se ozvěnou začala smát i já.

Obrazovka zčerná. Vracíme se do přítomnosti.

Vytahuji kazetu z videopřehrávače, vkládám ji zpět do obalu a vracím ji do krabice k desítkám ostatních.

Táta.

Kolikrát jsem to slovo vyslovila?

Rozesmátá, zamračená, křičící, plačící, nabručená, zabraná do hry, plná lásky.

Tati, koukej!

Tati, kde jsi?

Tati, s tebou je sranda.

Tati, budeme si hrát?

Tati, ty jsi nejlepší!

Tati, s tebou není žádná sranda.

Tati, na hraní už jsem velká.

Tati, vysaď mě ještě o kus dál.

Tati, odveď mě k oltáři?

Tati, bude z tebe dědeček.

Zalepuji krabici, byla poslední. Za kliku bere sestra a vchází za mnou do pokoje.

„Půjďme?“

„Půjďme.“

Táta.

První slovo, které jsem uměla vyslovit.

Takové hloupé slovo, člověku vyjde z úst bez rozmyslu, aniž by požádalo o dovolení. Slovo tak automatické jako nadechnutí. Slovo dítěte, slovo lásky.

Slovo jako fantomová končetina, která bolí, ač už ji člověk nemá.

Část 1

Popření

Kapitola 1

Můj otec se jmenuje Jean, což je jediná věc, jíž mezi ostatními lidmi nevyčnívá.

Jako malá jsem v otci viděla téměř Boha, zvláště v momentech, kdy zpíval z plných plic za volantem nebo nám servíroval snídani k večeři. To do jeho náručí jsem se utíkala schovat, na jeho zádech jsem se vozila a bojovala s draky, to jemu jsem kreslila obrázky a recitovala básně.

Jako dospívající dívka jsem se za svého nekonvenčního otce styděla, za jeho dlouhé vlasy, džínové šortky a vzhled zastydlého pubertáka, když pro mě přijel ke škole na svém mopedu a mluvil s mými kámoši tak, jako by byli jeho. To jemu jsem zabouchávala dveře před nosem, to na něj jsem křičela, to jemu jsem vyčítala své špatné známky, černé myšlenky a neúspěchy.

Jako dospělá ho mám ráda, i když mě vyčerpává stejně jako všechno, čemu nerozumím. Je mým přímým protikladem, jsme jako oheň a voda. Zatímco já si dávám záležet na tom, abych nevybočovala, abych se pohybovala ve vymezených mantinelech,

on veškeré mantinely ve svých džínových šortkách sebevědomě rozsedává.

* * *

Jsem právě na schůzi, když se mi na displeji telefonu objeví jeho jméno. Neviděla jsem ho už měsíce, a jak je jeho dobrým zvykem, dává o sobě vědět v ten nejnevhodnější okamžik. Vypínám si zvonení a omluvně se usmívám na kolegy. Můj otec totiž není jenom velká voda, on je rovnou tsunami. Okamžitě mi volá znovu. Típnu to. Zkouší to potřetí a nesouhlasné pohledy ostatních mě přimějí to zvednout. Moje „haló“ zní tak stroze, až mě to samotnou znejistí.

Ze sluchátka se však ozve jiný hlas než ten jeho.

Zakotkám něco na vysvětlenou a kvapem opouštím schůzi.

Po celou cestu mi představitost jede na plné obrátky. Ten hasič mě ujistil, že k jiným než materiálním škodám nedošlo, ale stejně se nemohu zbavit myšlenky, že to nejhorší se mi chystá sdělit až tváří v tvář. Hlavou mi probleskávají všemožné scénáře: že najdu otce v slzách, v šoku, zraněného, nebo možná i něco horšího. Všechno kromě toho, co mě ve skutečnosti čeká.

Zahrada je rozbahněná od hašení, zadní část domu vyhořelá a uprostřed toho všeho se můj otec se stoickým klidem chvástá: „To se mi akorát hodí, stejně jsem chtěl měnit tapety!“

Všichni vyprsknou smíchy, od zvědavých sousedů po hasiče, což otci dodá kuráž a otáčí se na mě, aby se přesvědčil, že se směji také. Můj pohled ho patřičně vyvádí z omylu. Jsem tak šťastná, že ho vidím živého, až bych ho nejraději zabila. Nevěnuje tomu pozornost a se smíchem kráčí ke mně.

Ještě jsem ani nevystoupila z auta, na to se mi příliš třesou nohy.

„Bud' v klidu, Padavko, vždyť je to jen barák. Oni vážně hrozně chtěli někomu zavolat, tak jsem si vzpomněl na tebe, ale neměl jsem to dělat. Máš přece spoustu jiný práce. Jak se pořád máš?“

„Co se tady stalo?“

Pokrčí rameny a přejede si dlaní po své holé hlavě.

„Vypadá to, že jsem vysypal popelník do koše v koupelně a ne všiml si, že jsem špatně típnul jeden vajgl. Zrovna jsem chodil po nákupech, když mi to dala vědět paní Roustaingová. Znáš ji, pořád je nalepená na okně, sůva jedna stará. Geronimo se musel bát, byl v obýváku.“

Otáčí se na svého psa, který mezitím utekl na sousedčinu zahradu, a mávne na něj. Zvíře zavrtí ocasem a následně celým tělem.

Na nepříjemné pocity není čas. Zatímco si hasiči uklízejí vybavení, četník otci posunkem naznačuje, aby za ním přišel.

„Tak já jdu, musejí mi teď vysvětlit další postup. Ty máš určitě práci, tak se tam vrať, já si poradím.“

„Ještě tu chvíli zůstanu.“

„Jak chceš.“

Sotva odešel, objevila se u mého auta jeho sousedka odnaproti, paní Roustaingová, se zarmouceným úsměvem na tváři.

„To už je doba, co jsem tě tu naposledy viděla, Julianko! Akorát mě mrzí, že to je za takových okolností.“

Za těch třicet let, co ji znám, se vůbec nezměnila. Podezírám ji, že už se jako stará narodila. Krátce ji pozdravím a nedělám si žádné iluze, že by ji nějak zvlášť zajímalo moje psychické rozpoložení, spíše byla nažhavená na nějaké pikantní drby, s nimiž by pak mohla obcházet celou čtvrť jako dealer s dobrým matrošem. Věděla sice, co je to ohleduplnost, ale byla na ni skoupá.

Jedné středy nedlouho poté, co se naši rozvedli, za mnou coby náctiletou dívkou přišla domů, protože věděla, že tam jsem

sama, a pod průhlednou záminkou vypůjčení špetky soli se mě jen tak mimochodem zeptala, jestli vím, jak se jmenuje matčin milenec.

„Víš, jak k tomu došlo?“ ptá se a ukazuje na stále ještě doutnající otcův dům. „Vážně to chytlo od cigarety?“

„To netuším, bude potřeba pořádně prozkoumat ten koš.“

Bude to nejspíš chtít více sarkastických poznámek, abych ji odradila, protože neúnavně pokračuje: „To se dalo čekat, spíš se divím, že to přišlo až teď.“

„Jak to myslíte?“

Okamžitě zalituji, že jsem jí nahrála na smeč. Vidím jí na očích, jak se tetelí radostí.

„No, už nějaký čas se mi zdál takový zvláštní. Ale co to vykládám, jak ty bys to mohla vědět, když jsi tu už měsíce nebyla.“

„Jak zvláštní?“

Nasazuje vážnou tvář, rozhlíží se kolem, aby se ujistila, že ji nějaký nepovolaný posluchač nepřipraví o její pocit výjimečnosti, a následně zamumlá: „Obě víme, že byl vždycky takový, jak bych to řekla... svůj, ale poslední dobou mu začíná dost strašit ve věži. Každý večer vynáší koš, i když popeláři jezdí jen v pondělí, a často zapomíná zavírat na noc okenice. Jednou někam odešel a nechal dveře dokořán, jindy jsem ho zase zahlédla, jak jde do pekárny v pyžamu! Nemohla jsem tomu uvěřit, tak jsem si ho vyfotila. Ale to není to nejhorší.“

Na okamžik se odmlčí a čeká na mou reakci, kterou jí promptně dopřávám: „A co je to nejhorší?“

Naklání se k mému uchu a přehnaně uctivým tónem mi říká: „Minulý týden byl na zahradě a musel si všimnout, že se mi v okně pohnula záclona. Je mi jedno, co si myslel, já prostě jenom uklízela, mám přece jiné starosti než špehovat ostatní lidi. No a on na

mě zničehonic něco ukázal rukou, pak se otočil, spustil si kalhoty a odtancoval s holou zadnicí až k sobě domů.“

Musím se kousat do tváře, abych se nerozesmála při představě otce, jak se promenáduje s holým zadkem před pobouřenými zraky paní Roustaingové. Zatímco vypočítává další zvláštnůstky svého souseda, zadívám se na jmenovaného, jak se opírá o auto četníků.

Stojí tam ve svých sepraných džínách, pestrobarevném svetru a teniskách a jeho sedmašedesát let by mu rozhodně nikdo nehádal. K jedné z jeho libůstek patří sdělovat lidem svůj věk a pak poslouchat, že vypadá mladší. Možná trochu zhubnul, a to už byl i tak dost hubený. Vždycky chtěl být vazoun, ale příroda mu nadělila protáhlé a slachovité tělo. Zamlada mu kamarádi přezdívali Čáp, z čehož měl silné komplexy.

„Tebe to neznepokojuje?“ ptá se mě paní Roustaingová.

„Ani ne. Jak jste říkala, byl vždycky trochu svůj.“

Vyvalila oči: „To mě podrž! Mám ti zopakovat, jakou podívanou mi předvedl?“

„Ne, děkuji, dobře si to pamatuji.“

„Dobrá. Koneckonců moje věc už to není. Brzy už ho nebudu mít na očích.“

„Ach tak, vy někam odjíždíte?“

Je to jen zdvořilostní otázka, odpověď mě dvakrát nezajímá. Poslouchám ji jen napůl a čekám, že spustí něco o návštěvě syna nebo lázeňské kúře kvůli revmatu. Ale nic takového, žádná návštěva, žádné lázně. Jak to, že mě to nenapadlo? Ona přece nikam neodjíždí. Otcí shořela půlka domu, nemůže tady zůstat. A v tu chvíli mi paní Roustaingová i mé svědomí kladou jednu a tutéž otázku: „Vezmeš si ho k sobě?“

Kapitola 2

Udělalala jsem mu místo v pokoji pro hosty. Tento vzletný název ve skutečnosti označuje místnost, kam odkládám veškeré haraburdí, pro které jinde v domě nebylo místo. Jedině tam dávám průchod nepořádnější stránce své osobnosti, která jinak nemá před mocnými tahy mého smetáku a hadru šanci.

Zdělala jsem to po otci. Kolikrát jsem ho jen slyšela prohlašovat, že život je příliš krátký na to, aby ho člověk strávil uklízením? Celkově vzato je podle něj život příliš krátký na cokoli, co jen vzdáleně připomíná nějaké omezení. Úklid, papírování, otevírací hodiny, konflikty, povinnosti, konvence, věrnost. Moje matka, unavená ze soužití s věčným pubertákem, z nějž se jí ani po letech snažení nepovedlo udělat dospělého, ho nakonec opustila. Omezení plynoucí ze života bez ní překonala všechna ostatní, sliboval jí, že se změní, ale bylo už pozdě.

„Geronimo spí se mnou!“ oznamuje mi, když přichází za mnou do pokoje.

Pes skáče na postel a začíná se rozvalovat na čistém povlečení. Aniž bych se musela otáčet, úplně před sebou vidím Gaëtanův zoufalý obličej.

K tomu, abychom mého otce vzali k sobě domů, jsem svého manžela nemusela přemlouvat. Má velmi vyvinutý smysl pro rodinu, dokonce bylo potřeba ho usměrnit, aby otci nenabídl naši ložnici. Nicméně mi bylo jasné, že můj otec je ten poslední člověk na světě, s nímž by si Gaëtan přál sdílet domácnost. Jsem si téměř jistá, že raději by u nás uvítal i mého bývalého.

Ti dva jsou tak moc rozdílní, jak jen to je u příslušníků jednoho druhu možné. Gaëtan je klidný, svědomitý a ušlechtilý, zatímco můj otec je živelný, bezstarostný a řídí se jen a pouze svou libostí. Občas ho podezírám, že se tak chová naschvál, aby se pobavil reakcemi svého zetě. Ti dva si nerozumějí, ale dokážou se tolerovat kvůli jedinému společnému styčnému bodu: mně.

Ukazuji mu volné poličky: „Oblečení si můžeš dát sem.“

Otec otevírá sportovní batoh, v němž si přinesl své věci. Je téměř prázdný. Tři pokoje a koupelna mu úplně vyhořely. Kuchyň a obývací to přežily. Když ho pozoruji, jak si uklízí jediné kalhoty, které nelehly popelem, přijde mi to svým způsobem srdceryvné.

„Ale no tak, Padavko, nekaboň se!“ prohodil, jako by postřehl moje starosti. „Nedělej, že mě lituješ. Dobře na tobě vidím, že mi akorát závidíš, že si budu muset znovu nakoupit celý šatník.“

Chystám se něco odpovédět, když vtom se z otcova batohu vynoří jakýsi předmět. Ta věc vypadá jako stojan obalený umělou kožesinou.

„Co to je?“

„To je ohřívač nohou,“ rozzáří se. „Zapojíš ho do zásuvky, strčíš si tam nohy a za pár sekund se rozehřeje. A stál jenom 49 eur, to byl kauf!“

Zachichotám se a on se na mě zadívá, jako by ho to urazilo.

„Tati, proč mluvíš jako ti chlápci z teleshoppingu?“

„No co už! Ptala ses, co to je, tak ti odpovídám, to je celý. Navíc Alexander Devoise takhle vůbec nemluví.“

Žádná trefná odpověď mě nenapadá. Nemůžu uvěřit, že můj otec zná jméno předváděče z teleshoppingu. Raději měním téma a navrhuji mu, aby se mnou šel vyzvednout Charlieho ze školy. Hned všeho nechá, dokonce pouští z ruky na zem bundu, kterou se právě chystal uklidit: „No jasně! Už jsi mu řekla, že tady budu bydlet?“

„Ještě ne. Od rána jsem s tebou, zatím jsem se s ním neviděla.“

„Mohla jsi mu napsat zprávu.“

„Tati, je mu sedm. Telefon ještě nemá.“

Dlouze si mě prohlíží, načež obrátí oči v sloup: „Nech to plavat. Jdeme? Už se těším, až mu to oznámíme, bude mít radost. *On* ano.“

To předposlední slovo vyslovil se zvláštním důrazem, přičemž letmo pohlédl směrem ke Gaëtanovi, který na chodbě právě narovnával rovně visící obraz. Přistoupím k němu a dlouhými pohyby ho hladím po zádech, pokouší se o úsměv, zatímco výraz jeho obličeje by mohl být vyobrazen v naučné encyklopedii pod heslem „zácpa“.

Kapitola 3

Charlie jako obyčejně vybíhá ze školy první. Táhne za sebou aktovku na kolečkách a rozběhne se směrem do mé náruče, když vtom si všimne dědečka a místo na mou hrud' se vrhá na tu jeho. Zatímco schovávám své ruce i ego do kapes, učitelka mi posunkem naznačí, abych za ní přišla ke školním vratům. Ty její posunky mě pokaždé znepokojí. Často po nich následují bezesné noci plné úzkosti.

Tentokrát nejde o nic vážného. Charlie měl recitovat básničku, ale nevypravil ze sebe ani slovo. Včera večer ji uměl perfektně, já si však dávám dobrý pozor, abych to učitelce neprozradila. Místo toho si vymyslím báchorku o zašantročeném sešitě a se zkříženými prsty v kapse slibuji, že se podobná věc už nebude nikdy opakovat.

„Jinak je všechno v pořádku?“ ptám se.

„V nejlepším.“

Aby mi dala najevo, že naše konverzace skončila, stáčí pohled na jednoho z žáků. Už od mateřské školky měl Charlie jen samé laskavé a pozorné učitele. Teď ve druhé třídě má učitelku, kterou

předchází její vlastní pověst, ale já na řeči příliš nedám a raději si utvářím vlastní názor. A ten už mám.

Krátce po začátku školního roku jsem se s ní sešla, abych s ní probrala, co má Charlie za sebou.

Byly mu tři roky, když jsem se začala opravdu znepokojovat. Vůbec nemluvil a ani nerozuměl. Všichni v našem okolí – včetně rodiny – mi tvrdili, že dělám z komára velblouda, že pobírá všechno, co mu říkáme. Důkazem podle nich bylo, že když jsme mu řekli, že půjdeme na procházku, rozběhl se ke dveřím; když jsme mu nabízeli sladkosti, hladil si břicho. Pouze já jsem si všímala, že jeho reakce nejsou vázány na slova. Nerozběhl se ke dveřím, dokud jsme si nezačali obouvat boty. Nehladil si břicho, dokud jsme nevytáhli balíček sušenek. Slova nedoprovázená činy pro něj nic neznamenala.

Chtělo to najít vstřícnou dětskou lékařku – ne jako tu první, která prohlásila, že Charlieho vývoj je zpomalený mou úzkostlivostí –, díky níž bychom konečně pokročili a pronikli do světa, jenž je důvěrně znám pouze strachujícím se rodičům: svět plný testování, vyšetření, lékařských středisek, logopedie, odborníků na psychomotoriku, dětských psychiatrů, psychologů, planých radostí a opravdových obav. Tady, ve všech těch čekárnách a v průběhu bezesných nocí, jsem si uvědomila pravý význam slova „trpělivost“. Trvalo roky, než vyloučili hluchotu, poruchu autistického spektra, poruchu intelektu, opoždění vývoje řeči. Dlouhé roky, než se podařilo najít pojem pro problém člověka, který žádným pojmem nerozumí. Dysfázie. Snížená schopnost řeči a porozumění.

Bez diagnózy bychom se docela dobře obešli. Je to jako mít na krku nálepku, která hlásá, že něco není v pořádku. Ať už pojmenuvává nemoc, nebo hendikep, staví člověka na okraj, nutí ho

vybočit z řady. Přesto jsem toho dne, kdy jsme to dostali černé na bílém, pocítila kromě niterného strachu o svého malého chlapce i obrovskou úlevu. Konečně jsme to věděli. Ne, neměl svůj vlastní svět, nebyl namyšlený nebo nevychovaný. Tím, že na nás nereagoval, se nás nesnažil provokovat.

Díky třem letům terapie a zapálené logopedce jeho potíže zeslábly. Občas má sice okamžiky, kdy se zadrhne, nějaké slovo zkomolí nebo splete, a stále mívá nepřítomný výraz, když je mu adresováno obviňující sloveso nebo pohrdavé přídavné jméno. Jeho mozek nejede po stejné linii jako ten náš, má různé okliky, občas se zauzluje a některé úseky mine, ale i přesto ukazuje, jak úžasně se umí adaptovat.

Všechny obavy se postupně rozplynuly a zůstala pouze jedna, která se týká jeho okolí. Není výjimkou, že se Charlie někdy vrací ze školy přešlý z toho, že si z něj ostatní děti utahují. Zrovna nedávno jsem ho musela dlouze utěšovat a nebyla jsem daleko od toho, jít si to vyříkat s tou delikventkou, co do něj strčila.

„Vždyť jde o pětiletou holku,“ musel mi Gaëtan několikrát zopakovat.

„Toho jsem si dobře vědomá. Co z ní asi vyroste, až bude dospělá?“

„Juliane, je to jen dítě,“ trval si na svém ten morous.

Chtě nechtě jsem se musela spokojit pouze s promluvou s jejími rodiči, přičemž jsem v duchu slibovala svému dřímajícímu drsnému já, že při jakémkoli dalším podrazu mu dám volný průchod.

Začátkem roku se mi zdálo, že učitelka bere Charlieho těžkosti na vědomí a že dělá všechno pro to, aby mu pomohla. Když jsem ale jednoho dne zalistovala jeho sešitem, změnila jsem názor. Na kraji každého cvičení byl komentář, který poukazoval na jeho

chyby. „Nepochopil jsi úkol“; „Měl bys lépe číst zadání“; „Nejde pochopit, co chceš říct“. Když jsem ji požádala o vysvětlení, odsekla mi, že neupozorňovat ho na jeho slabá místa mu nijak neposlouží a že je třeba, aby se sám více snažil, pokud chce být jako ostatní. Ukázalo se, že pojem „dobrá vůle“ je jí na hony vzdálený.

Při cestě autem je Charlie celý nabuzený. Obvykle z něj musím páčit, jak se mu přes den dařilo, sotva totiž projde školními vraty, jako by ztratil paměť. Až večer před spaním se mu všechno vybavuje a je pak k nezastavení. Přítomnost dědečka na něj však působí jako životabudič, najednou ze sebe chrlí vyprávění o násobilce, zelených fazolkách, fotbale i havárii vody v jídelně.

„Chyběl jsi mi, dědo!“

Tuhle větu zařadil jen tak mezi historku o kuličkách a o mraku ve tvaru draka. Otec mu neodpovídá, ale když se na něj po očku dívám, vidím, že se usmívá.

„Dědo, jedeš s námi domů?“

„Jasně, ty uličníku! Dokonce u vás i nějakou tu chvíli zůstanu.“

„Vážně? Pár hodin?“

„Ještě víc!“

„Pár minut?“ zvolá můj syn pronikavým hlasem.

„Pár dní a pak ještě pár dní a pak ještě pár dní!“

Charlie jásá, tleská a výská nadšením, otec zase slavnostně bubnuje na palubní desku. Zastavuji na červenou a pozoruji tu scénu, díky které konečně začínám chápat, na čem jsem. Jmenuji se Juliane, je mi třicet devět let a jsem hrdá maminka sedmiletého Charlieho a sedmašedesátiletého Jeana.

Kapitola 4

Bylo mi dvanáct let, když mého otce znenadání zachvátila vášeň pro indiány. Jakmile má matka vyklidila polovinu domu a polovinu jeho srdce, ona prázdná místa začali poznenáhlu vyplňovat válečníci s pery ve vlasech. Měl je všude: sádrové sošky na policích, plakáty, obrazy a prapory na zdech, kazety s jejich domorodou hudbou. Vypadalo to tam spíše jako v muzeu než v domácnosti, což mi ale nevadilo do dne, kdy jsem si k nám jednoho odpoledne pozvala dvě kamarádky ze školy, které si z našeho domu utahovaly. Pak už jsem tam nikdy nikoho nevzala.

Jednou o víkendu jsme u něj byly se sestrou na návštěvě, když nám oznámil, že si na paži hodlá nechat vytetovat hlavu náčelníka Siouxů. Byly jsme na jeho ztřeštěnosti už zvyklé, a tak jsme ten nápad přijaly s nadšením.

Tatér nás přivítal ve svém podzemním studiu. Bylo tam šero, vzduch byl nasáklý nikotinem, ale jakmile jsem na to místo určité výhradně dospělým vkročila, měla jsem pocit, že právě prožívám něco opravdu výjimečného.

Vybavuji si hluk tetovacího přístroje, který ve mně evokoval zvuk zubařské vrtačky, a uvolněnost mého otce, jenž ze sebe sypal jeden vtip za druhým ve snaze nás rozesmát. Se sestrou jsme byly ohromené jednak obrázkem ožívajícím před našima očima, jednak otcovou odvahou.

„Jde to? Nebolí to moc?“ ptal se v pravidelných intervalech tatér.

„Děláš si srandu? Vždyť mě jen šimráš,“ opáčil pokaždé neochvějný bojovník.

Když jsme vyšli ven, po celou cestu k autu se otec držel za paži.

„Copak, odlepuje se ti náplast?“ zeptala se sestra.

„Ne, ale už dvě hodiny trpím jako zvíře, myslím, že mi ta ruka nakonec upadne.“

Nutno dodat, že zasloužilý bojovník musel ještě několik následujících týdnů snášet posměšky od svých dcer.

K náčelníkovi Siouxů se časem přidal i celý zbytek kmene a dům se nepřestával zaplňovat. S dárky k narozeninám či Vánocům pro tátu jsme to měly snadné: jakýkoli předmět mající co do činění s indiány ho vždy potěšil. A jakýkoli pokus obdarovat ho něčím jiným skončil zklamáním.

Takže když mi teď v příjemné atmosféře večere oznamuje, co dostal za nápad, vůbec mě to neudivuje.

„Postavím si na zahradě týpí.“

„Na jaké zahradě?“ zaskočilo málem Gaëtanovi.

Charlie jásá: „Jo, super! Týpí!“

„Na tyhle,“ odpovídá se stoickým klidem otec. „Už jsem to měl, vešlo by se mezi plot a terasu. Sice by trochu zasahovalo do zeleninového záhonu, ale ten je vám stejně v tomhle ročním období k ničemu. Vždycky jsem o tom snil, ale ke mně na zahradu se nevešlo. Chtěl bych, aby v něm bylo dost prostoru na spaní pro mě a Geronima.“

Gaëtan přestává žvýkat a vypadá, jako by se v něm zastavil život. Strnule se mi dívá do očí. Je mi jasné, co ode mě žádá: musím zakročit.

„Tati, nemůžeš si na zahradě postavit stan.“

Otec zvedá obočí s otázkou: „A proč by ne?“

„No tak, mami!“ zvolá Charlie a vrhá se mi kolem krku. „Prosím tě, dovol to!“

Rázem vstávám, vyproštuji se ze synova sevření a začínám sklízet ze stolu: „To se prostě nedělá a basta.“

Otec se pochechtává: „Taková byla tvoje matka, pořád se starala o to, co se dělá a co ne. Mně je ale fuk, co si ostatní myslej, záleží mi jenom na tom, jestli to někomu dělá radost. Jsem si jistě, že můj zeť je se mnou zajedno, víš, Gaëtane? Bylo by parádní mít na zahradě týpí, no nemám pravdu?“

S talířem v ruce se zastavím a netrpělivě vyčkávám, jaká bude manželova reakce. Dává si načas, polkne doušek vody, načež si osuší rty a pronese: „Já na to žádný názor nemám, ale když je Juliane proti, nechci jí odporovat.“

Kapitola 5

Teprve u zákusku se odhodlám matce říci o té záležitosti s otcem. Jako každé úterý s ní obědvám v restauraci blízko mé kanceláře.

„Myslíš si, že jsem o tom nevěděla?“ pronese mimoděk, zatímco si napichuje kousek mého ananasového carpaccia.

Pokrčím rameny a trochu se stydím. Moji rodiče se nenávidí stejně silně, jako se kdysi milovali. Ačkoli je matka už přes dvacet let znovu vdaná, nenávist vůči mému otci v ní nijak nepolevila, ba ani se časem neumenšila. A tak jsem si zvykla mezi ně klást zeď a žít ve dvou hermeticky oddělených světech. Brzy jsem se naučila před jedním z nich nemluvit o tom druhém, přestože se oba vždy snažili stáčet hovor na toho-jehož-jméno-se-nevyslovuje. Charlieho narozeniny tak slavíme dvakrát a Vánoce trávíme střídavě s oběma. Kdyby se náhodou potkali, jistě by v sobě našli aspoň tolik slušnosti, aby se pozdravili, ale nejsem si jistá, zda by si podali ruku.

„Jak dlouho u vás zůstane?“

„Šest měsíců, možná rok. Dokud pojišťovna nezpracuje posudek a nedodělá se rekonstrukce.“

„Nemůže jít jinam? Tak dlouho s ním nevydržíš.“

„Mami...“

Matka obrací oči v sloup: „To říkám kvůli tobě, jinak mi to je jedno. Ale ty dobře víš, že je nesnesitelný, vždyť sis od něj sama v poslední době držela odstup.“

Neodpovídám. Pokaždé, když se snažím otce bránit, matka si to vykládá jako útok na svou osobu. A pokaždé, když se snažím bránit matku, otec se cítí odvržený.

„No,“ naváže opět matka, „ty sama nejlíp víš, co děláš. Pro mě je nejdůležitější, abys byla spokojená.“

„Já vím, mami.“

Jak bych to jen mohla nevědět. Celý svět ví, že já a moje sestra jsme matčinou hlavní starostí. Když ji před několika lety propustili, upravila si životopis a poslala nám ho k přečtení. V dolní části dokumentu v sekci „Záliby“ napsala: „Zahradničení, četba, procházky v přírodě a mé dcery“. Sestra pokaždé brečí smíchy, když na to přijde řeč. Matka však nelhala, její štěstí skutečně závisí na naší spokojenosti a pohodě. Kvůli našim starostem nespí, naše radosti ji uklidňují, naše plány ji nabíjejí energií, naše bolesti ji drásají. Jako by byla napojena přes bluetooth na naše pocity.

„Juliane, neměla jsi to dělat,“ slyším ji zamumlat, zatímco si vkládám do úst čokoládu, kterou jsem dostala ke kávě. Pokládám ji zpátky do mističky a vrhám se na ananas, přičemž se snažím nevnímat bolestivý knedlík, který se mi usadil v krku.

„To jsem ti chtěla říct, našla jsem kurz synchronizovaného plavání pro dospělé,“ řekla jakoby nic. „Chodím tam s kamarádkami z jógy. Nechceš chodit taky?“

„Ne, díky, stačí mi běhání.“

Synchronizované plavání jsem už dělala. Vyzkoušela jsem ho poté, co jsem v páté třídě sekla s klasickým tancem, moderním tancem a tenisem. Matka mi nezapomněla připomenout otcův povedený kousek, který předvedl u příležitosti jediného představení, v němž jsem vystupovala. Měla jsem krátké vlasy a byl po nás vyžadován uhlazený drdol ozdobený třpytkami. Otec mi tedy vyrobil střepec z hnědé vlny a připevnil mi ho zezadu na hlavu pomocí sítky a špendlíků. Tolik jsem postrádala dlouhé vlasy, že jsem si každý večer po návratu ze školy připevňovala k jednomu z pramínků šátek a představovala si, že je to dlouhý culík. Se svým nablýskaným drdolem jsem si tedy pyšně vykračovala podél bazénu před zraky všech diváků. A se stejnou sebejistotou jsem se producírovala až do chvíle, než jsme skočily do vody. V tu chvíli se mi totiž drdol utrhnul a odplul vstříc novým horizontům. Tolik jsem se styděla, že jsem během celého zbytku choreografie zůstala ponořená. Na další rok už jsem se nezapsala.

Na rohu ulice se rozdělujeme, matka vyráží na svůj kurz keramiky a já se vracím do kanceláře. Upraví mi límeček kabátu, dlaní mi z ramena oklepe imaginární smítko, načež mě obejmě: „Ať to jde v práci! A dej Charliemu za babičku velkou pusu! Tvému otci ale ne, chraň bůh!“

„Dobře, měj se hezky, mami!“

Odchází a já mezitím čekám, až na semaforu naskočí zelený panáček. Když už mi zcela zmizí z dohledu, zašátrám rukou v kabelce, nahmatám malý bílý sáček a pokládám si na jazyk čokoládu, kterou jsem dostala ke kávě.

Kapitola 6

Blíží se čas večere a otec se ještě nevrátil domů. Během toho týdne, co u nás začal bydlet, strávil více času venku než uvnitř a nevynechal jedinou záminku k opuštění domu, i kdyby mělo jít jen o vynesení koše. A protože kolem toho dělá tajnosti, je mi záhadou, jakým způsobem své dny vlastně tráví. A to jsem si vždycky myslela, že se v důchodu bude nudit.

Odešel do něj před čtyřmi lety, poté co ukončil svou křivolkou profesní dráhu. Po dvaceti letech soustavné práce v továrně na topná tělesa, která zkrachovala, byl na konci devadesátých let nějakou dobu nezaměstnaný. Došlo k tomu tři roky po rozvodu, přičemž si otec stále držel sociální bydlení, které si dříve s mou matkou společně pronajímali – šlo o ten samý dům, v němž bydlel ještě před požárem. Se sestrou jsme u něj trávily každý druhý víkend a neušlo nám, že se dům čím dál více vyprazdňuje. Protože nepobíral výplatu, z níž by poplatil složenky, musel rozprodávat svůj nábytek. O zbytek se postarali exekutoři. Vždy v pátek večer jsme chodily pro bedýnky s jídlem do potravinové banky. Ta paní